

O S V R T I

JEDNO JE BAŠČANSKI, A DRUGO BAŠČANSKI

S osobitim sam zanimanjem pročitao dva člancića koja su o pitanju pravilnog pisanja ktetika baščanski ili baščanski u I. broju ovogodišnjega Jezika objavili Vinko Dorčić i Stjepan Babić.

Upozorio bih čitatelje Jezika da u hrvatskom jeziku postoji i drugi ktetik-homonim »baščanski«, koji nema veze s Baškom na Krku, jer dolazi od toponima Bast, sela u Makarskom primorju. Ali, ktetik iz Makarskog primorja prema zavičaju glasovite »Baščanske ploče« javnosti je manje poznat.

Od vlastite imenice Bast narod je stvorio dva pridjeva: baški i baščanski. Prvi je postao vlastito ime u složenicama Baška Voda i Baško Polje. Dapače se katkad umjesto naziva Baška Voda upotrebljava i samo prva riječ: »Idem na Bašku.«

V. Dorčić se zalaže da se stvori jedinstven zaključak, pa da se krčki ktetik piše baščanski, a ne baščanski.

Budući da stanovnici Basta i Makarskog primorja govore samo baščanski, jer njegovo č konačno dolazi od t. a ne od k kao na Krku, *predlažem da se konačno za ktetik na Krku usvoji oblik baščanski, a za naš u Makarskom primorju baščanski.* Tako bi naš čovjek mogao lakše razlikovati ta dva ktetika kao što razlikuje toponime: Sućuraj na Hvaru od Sućurac u Kaštelima, Supetar na Braču od Sumpetra u Poljicima i sl.

Inače sam na navedenu razliku »baščanski« i »baščanski« već upozorio u svojoj radnji »Nazivi naselja Makarskog primorja«, koja je izišla u »Makarskom zborniku«, Makarska-Omiš, 1970. 86-88.*

Karlo Jurišić

* Objavljujemo ovaj članak jer je zanimljiv zbog podataka koje iznosi. Prvo, da postoji još jedan pridjev baščanski koji nema druge mogućnosti. Za taj je podatak

korisno znati pri rješavanju pitanja baščanski ili baščanski < Baška, ali odmah valja napomenuti da on ne mora biti odlučan jer takvi homonimni ktetici postoje i od drugih mjesta i teško da bi se svi mogli razjednačiti, npr. lipovački < Lipovac i Lipovača, otočki < Otok i Otočac, kubanski < Kuba i Kūbān, da i ne ističemo da na pr. Lipovaca ima petnaestak, a Lipovače tri.

Drugo što je zanimljivo jest pojava da je prvotni pridjev baški < Bast zamijenjen pridjevom baščanski < Baščanin jer je baški čest u sastavu drugih toponima pa, kao što čitamo, počinje se i osamostaljavati, poimeničivati.

S. B.

ORAHOVČANIN, A NE ORAHOVIČANIN

S iznimnim sam zanimanjem pročitao prvi broj ovogodišnjega Jezika jer me već godinama muči jedan problem, a nastao je, čini mi se, X. izdanjem Boranićeva Pravopisa. To je etnik i ktetik mjesta Slavenska Orahovica.

Još u IX. izdanju Boranićeva Pravopisa iz 1947. g. stajalo je

Orahovica, Orahovčanin, orahovački,

dok je u X. izdanju, a poslije i u novosadskom pravopisu došlo do izmjene:

Orahovica, Orahovičanin, orahovički.

Kao rođenog Orahovčanina, gdje sam i odrastao, ta me je izmjena iznenadila i ozlojčila jer nikada prije toga ni od koga nisam čuo za etnik *Orahovičanin* niti za ktetik *orahovički*. Te oblike nitko živ u Orahovici ni u bližoj ni u daljoj okolini ne upotrebljava!

Pročitavši članke u spomenutom broju Jezika, odlučio sam se i ja javiti za riječ. Oslanjajući se uglavnom na gledišta iznesena u članku prof. Težaka, mislim da bi u skladu s onim što je tamo rečeno u novosadskom pravopisu umjesto da piše:

Orahovica, Orahovičanin, orahovički,
trebalo pisati: